

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Теорія мовленнєвої комунікації» – інтерлінгвістична дисципліна, що вивчає процеси створення, передачі і інтерпретації повідомлень (текстів) засобами мови; мовленнєву взаємодію людей як обмін інформацією пізнавального або фатичного (контактовстановлюючого, оцінного) характеру. В основі навчальної дисципліни – прагматика як найважливіший напрямок у функціональній лінгвістиці. Вона спрямована на функціонально-комунікативний опис мови, що зумовлює необхідність не лише інтегрувати характеристики типологічного плану внутрішньої організації мовних одиниць, визначити різні мовні одиниці з погляду фонетики, морфології і синтаксису, а й врахувати всі чинники (соціальні, психологічні, когнітивні, культурні, ситуативні), сукупність яких детермінує функціонування певної одиниці мовної комунікації в конкретних комунікативних умовах.

Мета навчальної дисципліни: надання загального уявлення про напрям сучасної лінгвістики, спрямований на вивчення закономірностей, складників і чинників комунікативної діяльності людини, яка здійснюється на основі природної мови.

Завдання:

- розглянути феномен мовленнєвої комунікації;
- узагальнити й систематизувати знання студентів про аспекти, що висвітлюють особливості мовленнєвого спілкування;
- ознайомитися з основними поняттями даної дисципліни;
- розглянути типи й моделі комунікації, контекст та його типи, мовленнєву ситуацію;
- ознайомитися з лінгвокогнітивним підходом до процесу комунікації;
- розглянути основні принципи, що визначають національно специфіку мовленнєвого спілкування;
- розглянути стратегії і тактики мовленнєвого спілкування;
- сформулювати вміння і навички правильно розуміти та аналізувати комунікативні процеси і явища.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньо-професійної програми *Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))*, а саме:

Загальні компетентності:

Здатність організовувати і здійснювати освітню діяльність на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії освіти, здатність аналізувати, оцінювати та застосовувати сучасні наукові досягнення в галузі мовознавства.

Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку.

Здатність реалізувати ефективні психолого-педагогічні стратегії існування людини у суспільстві в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.

Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для досягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування.

Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ, культурних реалій сьогодення.

Здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення практичних професійних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Здатність працювати у професійній групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності.

Фахові компетентності:

Здатність реалізувати рівень мовної та мовленнєвої компетентностей, достатній для забезпечення успішного спілкування в професійній та громадській сферах, оперування лексичними, граматичними аспектами, ефективними засобами творення цілісного усного й писемного тексту, здатність до реалізації професійних усних презентацій.

Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної лінгвістики, психології.

Здатність моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання українській мові і літературі, психології у середній та вищій школі, у закладах підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців.

Здатність реалізувати достатній рівень мовної та мовленнєвої компетентностей на основі теорії та практики дискурсивного аналізу.

Здатність використовувати мовні засоби та мовленнєві структури у різних типах дискурсу, зокрема у професійному.

Здатність розуміти національну та соціокультурну специфіку мовленнєвої поведінки носіїв різних мов та здійснювати ефективні комунікативні контакти.

Здатність обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань.

Здатність оперувати ключовими поняттями фахових дисциплін та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної філології, психології.

Програмні результати навчання:

Організація і здійснення освітньої діяльності на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії освіти, аналіз, оцінка та застосування сучасних наукових досягнень в галузі мовознавства.

Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку.

Реалізація у власній професійній діяльності ефективних психолого-педагогічних стратегій існування людини у суспільстві в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.

Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у викладацькій діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування.

Професійна діяльність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ.

Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення практичних професійних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Результативна діяльність у професійній групі, дотримання етичних норм професійної діяльності.

Планування освітнього процесу, прогнозування його основних показників, ґрунтуючись на сучасних теоретичних та методичних знаннях у галузі педагогіки та психології.

Рівень мовної та мовленнєвої компетентностей, достатній для забезпечення успішного спілкування в професійній та громадській сферах, оперування лексичними, граматичними аспектами, стилістичними ознаками української мови, ефективними засобами творення цілісного усного й писемного тексту, реалізація професійних усних презентацій із подальшою дискусією.

Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, лінгвістики та літературознавства, психології.

Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв різних мов.

Реалізація достатнього рівня мовної та мовленнєвої компетентностей на основі теорії та практики дискурсивного аналізу.

Використання мовних засобів та мовленнєвих структур у різних типах дискурсу, зокрема у професійному.

Розуміння національної та соціокультурної специфіки мовленнєвої поведінки носіїв різних мов та здійснення ефективних комунікативних контактів.

Використання ефективних стратегій для вирішення комунікативних завдань.

Методи навчання і викладання. Репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошуковий, дослідницький, комбінований, компаративний, фундаментальний, інтертекстуальний.

Навчальна дисципліна «Теорія мовленнєвої комунікації» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки. Під час вивчення цієї дисципліни використовуються базові знання, отримані з таких дисциплін (**пререквізитів**): «Філософія», «Логіка», «Риторика», «Психологія», «Соціологія», «Філософія сучасної освіти», «Комунікативні стратегії основної мови», «Комунікативні стратегії другої мови», «Сучасна наукова мова».